

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛІВ-ФІЛОЛОГІВ ДО ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

¹Комунальний заклад «Гуманітарна гімназія № 1 ім. М. І. Пирогова ВМР»

Вступ

Інтеграція України до європейського та світового освітнього простору викликала необхідність у подоланні протиріч, що склалися між сучасною освітою та життям. На сьогодні вирішення цієї проблеми бачиться науковцях у використанні інноваційних технологій в навчальному процесі загальноосвітньої школи. Це вимагає підготовки педагогів-новаторів, які здатні організувати навчальний процес, оптимально поєднуючи традиційні та інноваційні технології.

Об'єкт дослідження – процес формування компетентності з проектної діяльності вчителів-філологів.

Мета роботи – дослідити умови застосування вчителями-філологами методу проектів в загальноосвітніх школах.

Результати дослідження

Аналіз наукових досліджень, зокрема [1–6], дає підставу стверджувати, що на сучасному етапі розвитку загальноосвітньої школи проектна діяльність – одна з найперспективніших напрямків модернізації освітнього процесу, тому що створює умови творчого саморозвитку та самореалізації учнів, формує всі необхідні життєві компетенції (полікультурні, мовленнєві, інформаційні, політичні та соціальні). Самостійне здобування знань, систематизація їх, можливість орієнтуватися в інформаційному просторі, бачити проблему і приймати рішення відбувається саме через метод проектів.

Метод проектів виник на початку ХХ століття внаслідок гуманізації школи. Започаткував проектний підхід до навчальної діяльності видатний американський педагог Дж. Дьюї, а першим використав поняття «метод проектів», науково описав його та спробував класифікувати послідовник Дж. Дьюї – В. Кілпатрик [7]. Він виокремив чотири типи шкільних проектів:

- втілення ідеї або плану в зовнішню форму,
- подолання інтелектуальної перепони,
- здобуття нових знань та досвіду,
- отримання естетичної насолоди.

Однак у 60-70 роках ХХ ст. у США розгорнулася критика цього методу, оскільки його масштабне застосування призвело до зниження рівня теоретичних знань учнів загальноосвітніх шкіл.

Метод проектів у практиці української загальноосвітньої школи поширився у 20-х роках минулого століття, за часів масштабного реформування середньої освіти. Наукове обґрунтування особливостей використання цього методу у вітчизняній школі відобразилося у працях низки педагогів (В. Ігнат'єв, М. Крупенін, Л. Миловидов, А. Петрович, В. Шульгін та інші). Вже в 30-ті роки ХХ ст. радянська школа була повністю переведена на традиційне навчання та було зроблено висновок про те, що цей метод не дає глибоких знань з предметів. З того часу та дотепер серйозних спроб відродити метод проектів в освітянській практиці не було.

В наш час в українській педагогічній практиці метод проектів з'явився в результаті діяльності міжнародних організацій, робота яких досить часто базується на розробці та поширенні освітніх проектів (наприклад, програми «Go Global», Проект «Навчання для професійного зростання» Агентства США з міжнародного розвитку (USAID), Проект Європейського Союзу «E-Twinning Plus» тощо) та викликав нову хвилю інтересу до себе.

Суть методу проектів має безліч трактувань. Зокрема, Є. Полат стверджує, що він передбачає певну сукупність навчально-пізнавальних прийомів, що дозволяють вирішити певну проблему під час самостійних дій з обов'язковою презентацією результатів. Якщо говорити про метод проектів як педагогічну технологію, то вона передбачає сукупність дослідницьких проблемних мето-

дів, творчих за своєю діяльністю, а також спосіб досягнення дидактичної мети шляхом детальної розробки проблеми (технології), яка мусить завершитись цілком реальним, відчутним практичним результатом [6].

Згідно з думкою Г. Селевко, метод проектів – це комплексний навчальний метод, який дозволяє індивідуалізувати навчальний процес, дає можливість виявити самостійність у плануванні, організації та контролі своєї діяльності [8]. Дослідники В. Гам і А. Філімонов під методом проектів розуміють сукупність прийомів, операцій оволодіння певною сферою практичного або теоретичного знання, тією чи іншою діяльністю, а також шлях і спосіб організації процесу пізнання, що забезпечує досягнення дидактичної мети через детальну розробку проблеми, вирішення якої завершується цілком реальним, відчутним практичним результатом, оформленим тим або іншим чином [9].

Відомий вчений-педагог С. Гончаренко дає таке означення методу проектів – це організація навчання, коли набуваються знання і навички у процесі планування й виконання практичних завдань – проектів [10], та вважає, що навчальний проект – самостійна, творча, завершена робота учня, що відповідає його віковим можливостям, виконана ним відповідно до узагальненого алгоритму проектування: від ідеї до втілення її в реальність. Результатом роботи учня над проектом є новий продукт, конкретний досвід або знання, придбані самостійно [11, с. 142].

Вчителі-дослідники Г. Голуб і О. Чуракова пропонують вважати проектом спеціально організований вчителем і самостійно виконуваний учнем комплекс дій щодо вирішення значущої для учня проблеми, який завершується створенням продукту [12]. У своїх дослідженнях Д. Левітес [13] та Г. Щукіна [14] зазначають, що проектне навчання стимулює та посилює позитивну мотивацію до навчання, активізує дидактичні підходи, пізнавальну діяльність (незалежні заняття, спільне навчання, мозковий штурм, рольові ігри, евристичне проблемне навчання, дискусія тощо), стимулює зростання інтересу, дозволяє вчитись на власному досвіді та на досвіді інших, дає задоволення та бачення продукту своєї праці.

Узагальнюючи вищесказане, вважаємо, що метод проектів – це сукупність засобів, дій учнів у певним чином визначеній послідовності для досягнення поставленої задачі, яка оформлена у вигляді деякого кінцевого продукту. Причому діяльність учнів при виконанні завдання матиме суттєві ознаки, які відрізнятимуть проектну діяльність від інших інноваційних методів:

- значна частка самостійної роботи з вирішення вказаного завдання,
- наявність елементів дослідно-пошукової діяльності,
- інтерактивна взаємодія учасників проекту,
- наявність запланованого кінцевого результату.

У сучасній школі виділяють такі напрями педагогічної діяльності, при яких ефективно застосовувати методи проектів:

- навчання на уроці,
- організації самостійної роботи учнів,
- використання проектних технологій під час організації дистанційного навчання,
- використання проектних технологій з метою формування дослідницьких навичок школярів у позаурочній роботі,
- організації дослідницької діяльності вчителів, зокрема у післядипломній освіті.

Теоретичні основи формування готовності вчителів до проектної діяльності визначаються особливостями, що характерні саме для проектної діяльності. Основними вимогами в процесі використання методу проектів в освітній діяльності є:

- наявність значущої у дослідницькому, творчому плані проблеми (завдання), яка потребує інтегрованих знань, дослідницького пошуку для її розв'язання;
- практична, теоретична, пізнавальна значущість передбачуваних результатів;
- самостійна (індивідуальна, парна, групова) діяльність учнів;
- структурування змістової частини проекту (із вказівкою поетапних результатів);
- використання дослідницьких методів: визначення проблеми та завдань дослідження, висунення гіпотези їх розв'язання, обговорення методів дослідження, оформлення кінцевих результатів, аналіз отриманих даних, підбиття підсумків, корегування, висновки [15, с. 58].

Основними критеріями оцінювання проекту є: завершеність; зрозумілість; інформативність; доказовість; наочність.

Залежно від мети та завдань проекту етапи проектної діяльності наповнюються певним змістом та вимагають виконання різного виду завдань, однак особливістю проектної діяльності є її підпорядкованість чіткому плану. Зупинимось на такій поетапній структурі проекту:

- постановка мети – усвідомлення студентами конкретного завдання (організація проекту),
- планування роботи – вибір способу дії (планування проекту),
- виконання роботи – реалізація діяльності, яка супроводжується поточним контролем і перебудовою, за необхідності (реалізація проекту),
- перевірка результатів, виправлення помилок, порівняння одержаних результатів із запланованими, підбиття підсумків роботи, її оцінювання (підсумок проекту) [16].

Система дій учителя та учнів здійснюється за взаємопов'язаними напрямками:

- створення психологічного клімату довіри між учнями та вчителями,
- забезпечення співпраці у прийнятті рішень між усіма учасниками навчально-виховного процесу,
- актуалізація мотиваційних ресурсів учня,
- розвиток у вчителів особливих особистісних установок, адекватних гуманістичному навчанню,
- допомога вчителям і учням в особистісному розвитку [17, с. 7].

Вважаємо, що цінність використання методу проектів у процесі навчання полягає у такому:

- можливості критичного обговорення наукових досягнень з заданої проблеми дослідження,
- створенні проектів аналітичного характеру з виявленням та порівнянням різних поглядів на проблему,
- обговоренні помилок, яких припустились учні під час розв'язання проблеми у дискусіях в процесі захисту проекту,
- формуванні вмінь та навичок аргументовано спростовувати висунуті помилкові гіпотези під час роботи над проектом,
- використанні дискусій як форми презентації проекту,
- формуванні вмінь та навичок аналізу наукової літератури з будь-яких актуальних проблем сучасності.

Однак варто зауважити, що впровадженню проектної діяльності властива низка проблем, а саме:

- використання проектного навчання потребує не лише глибоких теоретичних і практичних знань, але й достатнього рівня творчого мислення, особливо під час розробки навчальних проектів,
- відсутність чітких критеріїв щодо визначення кола проблем для розробки навчального проекту,
- неготовність учнів до виконання навчального проекту (недостатність теоретичних знань, відсутність навичок творчої роботи, складність проекту тощо),
- недостатня матеріально-технічна база навчального закладу для виконання проекту (обмеженість доступу до Інтернету, обмежений бібліотечний фонд, відсутність засобів для презентації результатів проекту тощо).

Більшість науковців, які досліджували організацію проектної діяльності в умовах школи, сходяться у думці, що її використання передбачає наявність певних навичок у педагога. Складність організації проектного навчання полягає саме у готовності вчителя до такої діяльності, оскільки впровадження педагогічних інновацій вимагає не лише наявності знань про особливості їх використання під час навчального процесу, але й вимагає здатності педагога поєднувати використання інноваційних програм з державними програмами з проблем виховання та навчання. Не менш важливою є здатність педагога до адаптації нововведення з урахуванням специфіки навчальної дисципліни. Досить часто виникають проблеми, спричинені намаганнями пристосувати до конкретних умов педагогічні технології, які виявили свою ефективність в інших галузях.

Під час теоретичного аналізу формування готовності вчителів до проектної діяльності будемо використовувати виділені С. Сисоєвою етапи методу проектів. Дослідниця розмежовує діяльність учителя та учнів і пропонує такі етапи проектної діяльності:

- вибір теми проекту (у межах визначеної тематики), його типу, кількості учасників;
- продумання учителем можливих варіантів проблем;
- висування проблем (запитань, ситуацій тощо) учнями (за допомогою вчителя);
- розподіл завдань по групах, обговорення можливих методів дослідження, пошуку інформації, творчих рішень,
- самостійна робота учасників проекту щодо вирішення індивідуальних чи групових дослідницьких, творчих завдань,
- захист проектів; колективне обговорення, експертиза, оголошення результатів зовнішнього

оцінювання, формулювання висновків [18, с. 30–31].

Готовність педагога до інноваційної діяльності розглядалася у низці педагогічних досліджень, зокрема в працях І. Гавриш, І. Дичківської, О. Огієнко, Т. Калюжної, К. Ковтун, О. Козлової, Л. Мільто, Л. Петриченко, Ю. Радченко, Л. Подимової, В. Сластьоніна, О. Шапран та інших. Зокрема, І. Дичківська виділяє такі показники готовності до інноваційної діяльності:

- усвідомлення потреби впровадження освітніх інновацій у власній педагогічній практиці;
- поінформованість про новітні педагогічні технології, знання новаторських методик роботи;
- зорієнтованість на створення власних творчих завдань, методик, налаштованість на експериментальну діяльність,
- готовність до подолання труднощів, пов'язаних зі змістом та організацією інноваційної діяльності,
- володіння практичними навичками освоєння педагогічних інновацій [19, с. 280].

В дослідженнях І. Гура визначено, що інноваційна компетентність педагога – система мотивів, знань, умінь, навичок, особистісних якостей педагога, що забезпечує ефективність використання нових педагогічних технологій у роботі з дітьми [20]. Найбільш широко проблема готовності вчителів до інноваційної діяльності розглянута у колективній монографії авторів О. Огієнко, Т. Калюжної, Л. Мільто, Ю. Радченко, К. Ковтун [21]. За результатами даного дослідження, готовність до інноваційної професійної діяльності на сучасному етапі розглядається як інтегративна якість особистості вчителя, що виявляється у діалектичній єдності всіх структурних компонентів, властивостей, зв'язків і відносин; і складне особистісне утворення, що є умовою та регулятором успішної професійної діяльності вчителя. Вона безпосередньо пов'язана з інноваційною компетентністю педагога як системою мотивів, знань, умінь, навичок, особистісних якостей педагога, що забезпечує ефективність використання нових педагогічних технологій у роботі з дітьми [21, с. 35].

Проектна діяльність як підвид інноваційної діяльності у науковій літературі розглядається у двох аспектах:

- як процес розробки окремими педагогами або колективами вчителів теоретичних моделей – освітніх програм і методик їх реалізації, цілей і конструктивних схем досягнення;
- як складова навчальної діяльності, підпорядкована певним організаційним засадам [22].

Враховуючи вищесказане, вважаємо, що формування готовності до проектної діяльності базується на таких професійних якостях педагога:

- усвідомлення змісту та цілей освітньої діяльності у контексті актуальних педагогічних проблем сучасної школи;
- уміння формулювати освітні цілі з урахуванням сучасного розвитку педагогічної науки;
- здатність поєднувати традиційне навчання з вимогами особистісно-орієнтованої освіти;
- формування навичок виокремлювати індивідуальні здібності дітей і визначати методи навчання відповідно до їх особливостей;
- знання технологій, форм і методів інноваційного, зокрема, проблемного, навчання;
- особиста переконаність у необхідності застосування інноваційних педагогічних технологій під час навчального процесу;
- здатність до особистісного творчого розвитку.

Готовність до інноваційної діяльності є тією рушійною силою, що формує у педагога необхідність творчого підходу до навчання. За структурою це складне інтегративне утворення, яке охоплює різноманітні якості, властивості, знання та навички особистості. Однак вона є передумовою ефективної діяльності педагога, максимальної реалізації його можливостей, розкриття творчого потенціалу.

Вчитель-новатор має вміти спрямовувати навчально-виховний процес на особистість учня, надавати йому можливості для самостійного та творчого розвитку. А це, в свою чергу, визначає проблематику та зміст професійної й особистісної підготовки педагога, актуалізує потребу створення педагогічних систем, орієнтованих на інноваційну діяльність, і, відповідно, на пошук нових підходів до підготовки майбутнього педагога.

Зокрема, з метою формування готовності до проектної діяльності під час навчання, педагог має набути:

- знання про особливості та етапи проектної діяльності;
- уміння цілеспрямовано формулювати та реалізовувати проекти в освітній діяльності;
- психолого-педагогічні знання про освоєння та впровадження проектів під час вивчення дисципліни;

– бути знайомим із особливостями вікової педагогіки та психології з метою планування доцільної та посиленої проектної діяльності учнів.

Висновки

Проведений аналіз дозволяє виявити складові готовності педагогів до проектної діяльності:

1. Формування готовності педагогів до інноваційної діяльності, що є актуальною проблемою сучасної педагогічної науки, вирішення якої започатковується ще на етапі підготовки фахівців у закладах вищої освіти;

2. Готовність до інноваційної діяльності, що є інтегральною якістю особистості, характеризується наявністю та певним рівнем сформованості інноваційної компетентності, яка проявляється в прагненні до інноваційної діяльності, в підготовленості до її здійснення на професійному рівні;

3. Здатність педагога здійснювати проектну діяльність (формулювати мету, ставити та виконувати завдання, аналізувати наявну інформацію, підводити підсумки та виконувати самоконтроль), що є основою формування здатностей здійснювати самостійну розробку навчальних проектів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Онопрієнко О. В. Метод проектів як засіб розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.09 / Оксана Володимирівна Онопрієнко. – К., 2009. – 22 с.
2. Мирошниченко В. О. Методика застосування проектної технології у процесі навчання історії в 10-му класі : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Володимир Олександрович Мирошниченко. – К., 2010. – 21 с.
3. Гаврилюк Г. М. Підготовка вчителів у післядипломній освіті до реалізації проектно-технологічного підходу в трудовому навчанні учнів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Галина Михайлівна Гаврилюк. – Херсон, 2016. – 23 с.
4. Избаш С. С. Проектна діяльність як фактор соціально-професійної адаптації студентів педагогічного університету : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Світлана Сергіївна Избаш. – К., 2007. – 20 с.
5. Копылова В. В. Проектная методика как эффективная технология воспитания учащихся средствами иностранного языка (8-9 классы, английский язык) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Виктория Викторовна Копылова. – М., 2001. – 22 с.
6. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования : учебн. пособие для студ. пед. вузов и системы повышения квалиф. пед. кадров / Е. С. Полат, М. Ю. Бухарина, М. В. Моисеева, А. Е. Петров ; под ред. Е. С. Полат. – М. : изд. центр «Академия», 2001. – 272 с.
7. Кіпатрик В. Х. Метод проектов. Применение целевой установки в педагогическом процессе / В. Х. Кіпатрик. – Л. : Брокгауз-Ефрон, 1925. – 43 с.
8. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии : учебн. пособ. / Г. К. Селевко. – М. : Народное образование, 1998. – 256 с.
9. Филимонов А. А. Организация проектной деятельности : учебно-метод. пособ. / А. А. Филимонов, В. И. Гам. – Омск : Изд-во ОмГПУ, 2005. – 256 с.
10. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
11. Гончаренко С. У. Формування наукового світогляду учнів під час вивчення фізики / С. У. Гончаренко. – К. : Радянська школа, 1990. – 190 с.
12. Голуб Г. Б. Метод проектов как технология формирования ключевых компетентностей учащихся / Голуб Г. Б., Чуракова О. В. – Самара : Британский совет, Департамент образования и науки Администрации Самарской области, 2003. – 234 с.
13. Левитес Д. Г. Практика обучения : современные образовательные технологии / Д. Г. Левитес. – Воронеж : МОДЭК ; Москва : Институт практической психологии, 1998. – 288 с.
14. Щукина Г. И. Проблема познавательного интереса в педагогике / Г. И. Щукина. – М. : Просвещение, 1971. – 352 с.
15. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / [под ред. Е. С. Полат]. – М. : Издательский центр «Академия», 1999. – 224 с.
16. Ващенко Л. М. Управління інноваційними процесами : монографія / Людмила Миколаївна Ващенко. – К. : ВПЦ «Гирж», 2005. – 379 с.
17. Роджерс К. Свобода учиться / К. Роджерс, Д. Фрейберг. – М. : Смысл, 2002. – 527 с.
18. Сисоева С. Особистісно зорієнтовані технології : метод проектів / Світлана Сисоева // Підручник для директора. – 2005. – № 9–10. – С. 25–31.
19. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посібн. / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
20. Психолого-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу : теоретико-методологічний аспект : монографія / О. І. Гура. – Запоріжжя : ГУ «ЗІДНУ», 2006. – 332 с.
21. Формування готовності майбутніх вчителів до інноваційної діяльності: теорія і практика : колективна монографія / [авт. кол. О. І. Огієнко, Т. Г. Калюжна, Л. О. Мільто, Ю. Л. Радченко, К. В. Ковтун]. – К., 2016. – 258 с.
22. Метод проектів : традиції, перспективи, життєві результати : практико зорієнтований збірник / [наук. ред. І. Г. Єрмаков]. – К. : Департамент, 2003. – 500 с.

REFERENCES

1. Onopriyenko O. V. Metod proektiv yak zasib rozvitku piznavalnih interesiv molodshih shkolyariv : avtoref. dis. ... kand. ped. nauk : 13.00.09 / Oksana Volodimirivna Onopriyenko. – K., 2009. – 22 s.
2. Miroshnichenko V. O. Metodika zastosuvannya proektnoyi tehnologiyi u procesi navchannya istoriyi v 10-mu klasi : avtoref. dis. ... kand. ped. nauk : 13.00.02 / Volodimir Oleksandrovich Miroshnichenko. – K., 2010. – 21 s.
3. Gavrilyuk G. M. Pidgotovka vchiteliv u pislyadiplomnij osviti do realizaciyi proektno-tehnologichnogo pidhodu v trudovomu navchanni uchniv : avtoref. dis. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 / Galina Mihajlivna Gavrilyuk. – Herson, 2016. – 23 s.
4. Izbash S. S. Proektna diyalnist yak faktor socialno-profesijnoyi adaptaciyi studentiv pedagogichnogo universitetu : avtoref. dis. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 / Svitlana Sergiyivna Izbash. – K., 2007. – 20 s.
5. Kopylova V. V. Proektnaya metodika kak effektivnaya tehnologiya vospitaniya uchashihsya sredstvami inostrannogo yazyka (8-9 klasy, anglijskij yazyk) : avtoref. dis. ... kand. ped. nauk : 13.00.02 / Viktoriya Viktorovna Kopylova. – M., 2001. – 22 s.
6. Novye pedagogicheskie i informacionnye tehnologii v sisteme obrazovaniya : uchebn. posobie dlya stud. ped. vuzov i sistemy povysheniya kvalif. ped. kadrov / E. S. Polat, M. Yu. Buharina, M. V. Moiseeva, A. E. Petrov ; pod red. E. S. Polat. – M. : izd. centr «Akademiya», 2001. – 272 s.
7. Kilpatrik V. H. Metod proektiv. Primenenie celevoj ustanovki v pedagogicheskom processe / V. H. Kilpatrik. – L. : Brokgauz-Efron, 1925. – 43 s.
8. Selevko G.K. Sovremennye obrazovatelnye tehnologii : uchebn. posob. / G. K. Selevko. – M. : Narodnoe obrazovanie, 1998. – 256 s.
9. Filimonov A. A. Organizaciya proektnoj deyatelnosti : uchebno-metod. posob. / A. A. Fi-limonov, V. I. Gam. – Omsk : Izd-vo OmGPU, 2005. – 256 s.
10. Goncharenko S. U. Ukrayinskij pedagogichnij slovník / S. U. Goncharenko. – K. : Libid, 1997. – 376 s.
11. Goncharenko S. U. Formuvannya naukovogo svitoglyadu uchniv pid chas vivchennya fiziki / S. U. Goncharenko. – K. : Radyanska shkola, 1990. – 190 s.
12. Golub G. B. Metod proektiv kak tehnologiya formirovaniya klyuchevyh kompetentnostej uchashihsya / G. B. Golub, O. V. Churakova. – Samara : Britanskij sovet, Departament obrazovaniya i nauki Administracii Samarskoj oblasti, 2003. – 234 s.
13. Levites D. G. Praktika obucheniya : sovremennye obrazovatelnye tehnologii / D. G. Levites. – Voronezh : MODEK ; Moskva : Institut prakticheskoy psihologii, 1998. – 288 s.
14. Shukina G. I. Problema poznavatel'nogo interesa v pedagogike / G. I. Shukina. – M. : Prosveshenie, 1971. – 352 s.
15. Novye pedagogicheskie i informacionnye tehnologii v sisteme obrazovaniya / [pod red. E. S. Polat]. – M. : Izdatelskij centr «Akademiya», 1999. – 224 s.
16. Vashenko L. M. Upravlinnya innovacijnimi procesami : monografiya / Lyudmila Mikolayivna Vashenko. – K. : VPC «Tirazh», 2005. – 379 s.
17. Rodzhers K. Svoboda uchitsya / K. Rodzhers, D. Frejberg. – M. : Smysl, 2002. – 527 s.
18. Sisoyeva S. Osobistisno zoriyentovani tehnologiyi : metod proektiv / Svitlana Sisoyeva // Pidruchnik dlya direktora. – 2005. – № 9–10. – S. 25–31.
19. Dichkivska I. M. Innovacijni pedagogichni tehnologiyi : navch. posibn. / I. M. Dichkivska. – K. : Akademvidav, 2004. – 352 s.
20. Psihologo-pedagogichna kompetentnist vikladacha vishogo navchalnogo zakladu : teoretiko-metodologichnij aspekt : monografiya / O. I. Gura. – Zaporizhzhya : GU «ZIDNU», 2006. – 332 s.
21. Formuvannya gotovnosti majbutnih vchiteliv do innovacijnoy diyalnosti: teoriya i praktika : kolektivna monografiya / [avt. kol. O. I. Ogiyenko, T. G. Kalyuzhna, L. O. Milto, Yu. L. Radchenko, K. V. Kovtun]. – K., 2016. – 258 s.
22. Metod proektiv : tradiciji, perspektivi, zhittjevi rezultati : praktiko zoriyentovaniy zbirnik / [nauk. red. I. G. Yermakov]. – K. : Departament, 2003. – 500 s.

Л. І. Жиле¹

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛІВ-ФІЛОЛОГІВ ДО ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

¹Комунальний заклад «Гуманітарна гімназія № 1 ім. М. І. Пирогова ВМР»

На сучасному етапі розвитку загальноосвітньої школи проектна діяльність – одна з найперспективніших напрямків модернізації освітнього процесу, тому що створює умови творчого саморозвитку та самореалізації учнів, формує всі необхідні життєві компетенції (полікультурні, мовленнєві, інформаційні, політичні та соціальні). Самостійне здобування ними знань, їх систематизація, можливість орієнтуватися в інформаційному просторі, бачити проблему та приймати рішення найбільш ефективно відбувається завдяки участі у виконанні проєктів з різних дисциплін.

Об'єкт дослідження – процес формування компетентності з проектної діяльності вчителів-філологів.

Мета роботи – дослідити умови застосування вчителями-філологами метода проєктів в загальноосвітніх школах.

Проведений аналіз дозволяє виявити складові готовності педагогів до проектної діяльності, готовність до інноваційної діяльності характеризується наявністю та певним рівнем сформованості інноваційної компетентності, що проявляється в прагненні до інноваційної діяльності, в підготовленості до її здійснення на професійному рівні. Формування повинно розпочинатися ще на етапі фахової підготовки педагогів у закладах вищої освіти.

Готовність до інноваційної діяльності є інтегральною якістю особистості

Здатність педагога здійснювати проектну діяльність є основою формування здатностей здійснювати самостійну розробку навчальних проектів.

Ключові слова: вчитель-філолог, загальноосвітня школа, професійна компетентність, інноваційна діяльність, проектна діяльність.

Жиле Людмила Іванівна – вчитель англійської мови, e-mail: zhileliudmila@gmail.com
Комунальний заклад «Гуманітарна гімназія № 1 ім. М. І. Пирогова ВМР», Україна, м. Вінниця.

L. I. Zhile¹

FORMATION OF PREPAREDNESS OF TEACHERS-PHILOSOPHY TO PROJECT ACTIVITY

¹Communal institution «Humanitarian Gymnasium № 1. M. I. Pirogov VMR»

At the current stage of development of a comprehensive school, the project activity is one of the most promising directions for the modernization of the educational process, as it creates the conditions for creative self-development and self-realization of students, forms all necessary vital competencies (multicultural, linguistic, informational, political and social). Independent acquisition of knowledge, systematization of them, the possibility to navigate the information space, to see the problem and take decisions most effectively is due to participation in the implementation of projects on various disciplines.

The object of the research is the process of forming competence from the project activity of teachers-philologists.

The purpose of the work is to investigate the conditions of use by teachers-philologists of the project method in secondary schools.

The analysis can reveal the components of teachers' readiness for the project activity: readiness for innovation is an integral quality of the personality, characterized by the presence and certain level of formation of innovative competence, which manifests itself in the pursuit of innovation activity, in preparation for its implementation on a professional level, and its formation should begin at the stage of professional training of teachers in higher education institutions.

Key words: teacher-philologist, secondary school, professional competence, innovative activity, project activity.

Zhile Liudmyla I. – Teacher of English, e-mail: zhileliudmila@gmail.com,
Municipal institution «Humanitarian Gymnasium № 1 named after M. I. Pirogov VMR», Ukraine, Vinnytsia.

Л. И. Жиле¹

ФОРМИРОВАНИЕ ГОТОВНОСТИ УЧИТЕЛЕЙ-ФИЛОЛОГОВ К ПРОЕКТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

¹Комунальний заведение «Гуманитарная гимназия № 1 им. Н. И. Пирогова ВГС»

На современном этапе развития общеобразовательной школы проектная деятельность – одно из самых перспективных направлений модернизации образовательного процесса, так как создаёт условия для творческого саморазвития и самореализации учащихся, формирует все необходимые жизненные компетенции (поликультурные, речевые, информационные, политические и социальные). Самостоятельное получение ими знаний, их систематизация, возможность ориентироваться в информационном пространстве, видеть проблему и принимать наиболее эффективные решения происходит благодаря участию в выполнении проектов по различным дисциплинам.

Объект исследования – процесс формирования компетентности по проектной деятельности учителей-филологов.

Цель работы – исследовать условия применения учителями-филологами метода проектов в общеобразовательных школах.

Проведенный анализ позволяет выявить составляющие готовности педагогов к проектной деятельности: готовность к инновационной деятельности является интегральным качеством личности, характеризуется наличием и определённым уровнем сформированности инновационной компетентности, проявляется в стремлении к инновационной деятельности, в подготовленности к её осуществлению на профессиональном уровне, а её формирование должно начинаться ещё на этапе профессиональной подготовки педагогов в учреждениях высшего образования.

Ключевые слова: учитель-филолог, общеобразовательная школа, профессиональная компетентность, инновационная деятельность, проектная деятельность.

Жиле Людмила Ивановна – учитель английского языка, e-mail: zhileliudmila@gmail.com.
Коммунальное учреждение «Гуманитарная гимназия № 1 им. Н. И. Пирогова ВГС», Украина, Винница.